

РАДОВИ СА НАУЧНО-СТРУЧНОГ СКУПА „СИМНОД-2011“ – Реч приређивача –

У настојању да радове са научно-стручног скупа под називом „Науке одбране – 2011“ учинимо доступним широј војној и научној јавности, определили смо се да понудимо избор од 25 радова који репрезентују све области које су биле разматране на том научном скупу. О појму „систем наука одбране“ до сада експлицитно није вођена научна расправа у војној литератури. О суштини значења тог појма било је расправа на бројним научним и стручним скуповима, али под другим терминима, као што су војна наука, ратна вештина, полемистика, итд. Али, упркос тим настојањима, сфера друштвене делатности која је била означена тим појмовима још увек није нашла своје место међу наукама у друштву, па је то био један од разлога за организовање тог скупа.

Непосредни повод за организовање тог скупа била је четрдесетогодишњица од објављивања зборника радова под називом „Војне науке“ (1971) са првог научног симпозијума о војној науци који је одржан 1970. године. На том симпозијуму први пут је детаљно расправљано о системности војних наука, као и о њиховом месту у наукама у друштву. Зборник радова са тог скупа садржи три целине. Први део зборника под насловом „Војна наука – појам, предмет и метод“ обухвата 26 научних саопштења. Друга тематска област, који носи назив „Класификација војне науке“, обухвата 22 научна саопштења. У трећем делу зборника налазе се радови у којима је расправљано о „Подели и садржају ратне вештине“. Овај део зборника садржи 12 научних саопштења. Дакле, на том симпозијуму поднето је укупно 60 научних саопштења.

Други симпозијум о војној науци одржан је 25. и 26. јуна 1997. године под називом „СИМВОН-1997“, а радови са тог скупа објављени су у Зборнику радова под насловом „Војна наука и војна доктрина“ који је објављен 1998. године. На том скупу поднето је 38 научних саопштења у две тематске области. У оквиру прве тематске области „Систем војних наука“ поднета су 23 саопштења. Друга тематска област под називом „Однос војних наука и војне доктрине“, обухвата 15 научних саопштења.

Трећи симпозијум о војној науци одржан је 27. и 28. јуна 2001. године под називом „СИМВОН-2001“, а радови су објављени у Зборнику радова под називом „Научна изграђеност и чиниоци војне стратегије“ из 2001. године. На том симпозијуму поднето је 45 научних саопштења сврстаних у три тематске области. У оквиру прве тематске области („Научна изграђе-

¹ Избор радова за часопис *Војно дело* извршили су: пуковник проф. др Јан Марчек (заменик председника Организационог одбора скупа; пуковник доц. др Ненад Димитријевић (председник Организационог одбора скупа) и пуковник доц. др Самед Каровић (члан Организационог одбора скупа).

ност војне стратегије“) поднето је 16 саопштења. Друга тематска област под називом „Основни чиниоци војне стратегије“, обухвата 23 научна саопштења, а трећа тематска област „Косово и Метохија и војна стратегија СР Југославије“ обухвата шест саопштења.

Након одржавања тих симпозијума, поједини аутори су фрагментарно разматрали тај проблем, при чему су испољене разлике у вези са тим питањима, присутне су још увек међу научним радницима. Одговоре на претходно наведена питања треба тражити, пре свега, дефинисањем наука одбране и успостављањем ваљаног критеријума за њихову класификацију, као и дефинисањем односа наука одбране према осталим војнонаучним дисциплинама и наука и дисциплинама у друштву.

Полазећи с тог становишта, приступило се организацији четвртог научно-стручног скупа који је одржан 7. и 8. априла 2011. године под називом „Науке одбране – 2011“ (СИМ-НОД-2011). Тај скуп имао је следеће циљеве: 1) сагледавање места и улоге наука одбране у систему наука у друштву; 2) разматрање елемената научне утемељености наука одбране као интердисциплинарних наука у систему наука у друштву; 3) анализирање искустава иностраних земаља у погледу места и улоге војних наука (наука одбране) у систему наука у друштву; 4) сагледавање методологије примене научних знања из области наука одбране у изради доктринарних докумената система одбране и 5) дефинисање конкретних проблема и праваца даљих истраживања у тим областима у наредном периоду.

Научни скуп је трајао два дана. Након уводних речи ректора Универзитета одбране генерал-мајора проф. др Миодрага Јевтића, начелника Војне академије бригадног генерала проф. др Младена Вуруне и председнице Националног савета за научни и технолошки развој проф. др Вере Дондур, у пленарном делу скупа поднето је шест саопштења, од којих су три била из иностраних земаља: Чешке, Белгије и Хрватске.

Прва тематска област научног скупа под насловом „Место наука одбране у систему наука у Републици Србији“ обухватала је 20 научних саопштења. Друга тематска целина означена као „Однос наука одбране са војнонаучним дисциплинама и наукама у друштву и примена знања из наука одбране у изради доктринарних докумената“ обухватала је 22 научна саопштења. Дакле, током дводневног рада скупа, поднето је укупно 46 научних саопштења, чиме је циљ одржавања био у потпуности реализован.

Резултати тог скупа требало би да подупру напоре за израду предлога за уврштавање наука одбране у област интердисциплинарних, мултидисциплинарних и трансдисциплинарних наука у друштву (ИМТ студије), који ће бити упућен Националном савету за високо образовање. Тиме би, коначно, био окончан вишедеценијски процес проналажења места најпре војних, а сада наука одбране у систему наука у друштву. Тај предлог биће у значајној мери поткрепљен чињеницом да новоформиран Универзитет одбране, са својим чланицама – Војном академијом и Медицинским факултетом ВМА, нема своје матичне науке које су признате у друштву, а које се изучавају само на тој високошколској установи, а то су науке одбране.

У овом броју *Војног дела* издвојено је укупно 24 рада који се могу сврстати у пет тематских целина, и то: 1) Место наука одбране у наукама у друштву; 2) Систем наука одбране; 3) Војнодруштвене научне дисциплине и науке одбране; 4) Науке о менаџменту и науке одбране и 5) Примена војнонаучних знања у изради доктринарних докумената. Сви ти радови чине једну заокружену целину како унутар тематске целине, тако и у оквиру целог опуса радова, с обзиром на то да се њима најпре дефинише систем наука одбране, затим њихово место и улога у систему на-

ука у друштву, па њихов однос са војнодруштвеним научним дисциплинама и наукама о менаџменту и, на крају, разматра се релација између војнонаучних знања и доктринарних докумената система одбране. Ти прилози обухватају науке и научне дисциплине које чине основу акредитованих студијских програма Војне академије на свим нивоима студија (основне, мастер и докторске академске студије), као што су: војна стратегија, оператика, тактика, војни менаџмент, војна логистика, војна социологија, војна етика, војна историја, војна андрагогија, менаџмент људски ресурса, безбедносни менаџмент, кризни менаџмент и стратегијски менаџмент.

Упркос настојању организационог одбора да се, осим наведених питања, на том скупу размотри научна утемељеност одбрамбених технологија као интердисциплинарних наука у систему наука у друштву, изостали су прилози те врсте, што указује на чињеницу да је то питање, ипак, „прерано“ стављено на дневни ред научног скупа и да ће, вероватно, сачекати неку нову прилику.

Пуковник
проф. др Јан Марчек